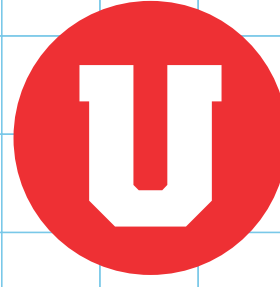

3.ÜNİTE

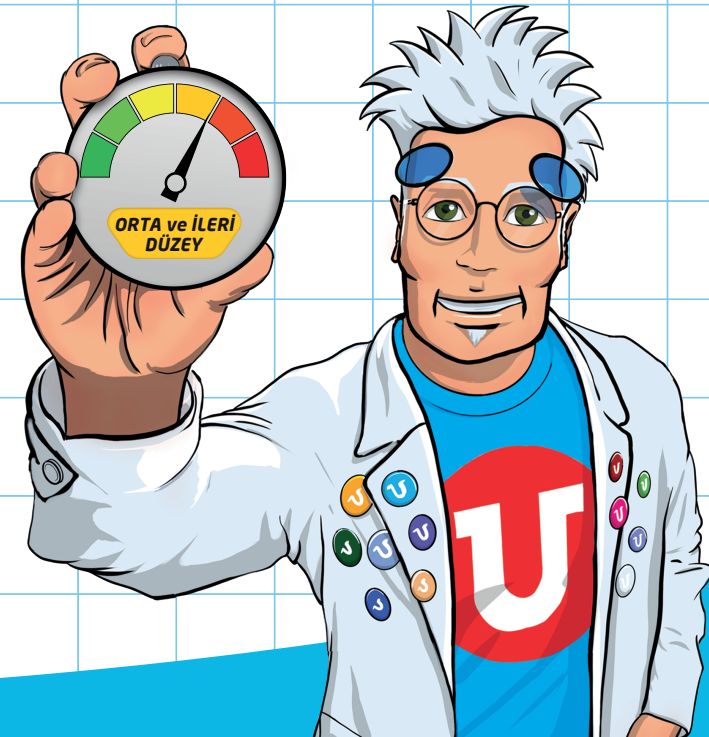

TYT Orta ve İleri Düzey Fizik Soru Bankası

Kuvvet ve Sürünme Kuvveti

TAMER YALÇIN

KUVVET VE SÜRTÜNME KUVVETİ

SÜRTÜNME KUVVETİ

DOĞADAKİ TEMEL KUVVETLER

KÜTLE ÇEKİM KUVVETİ

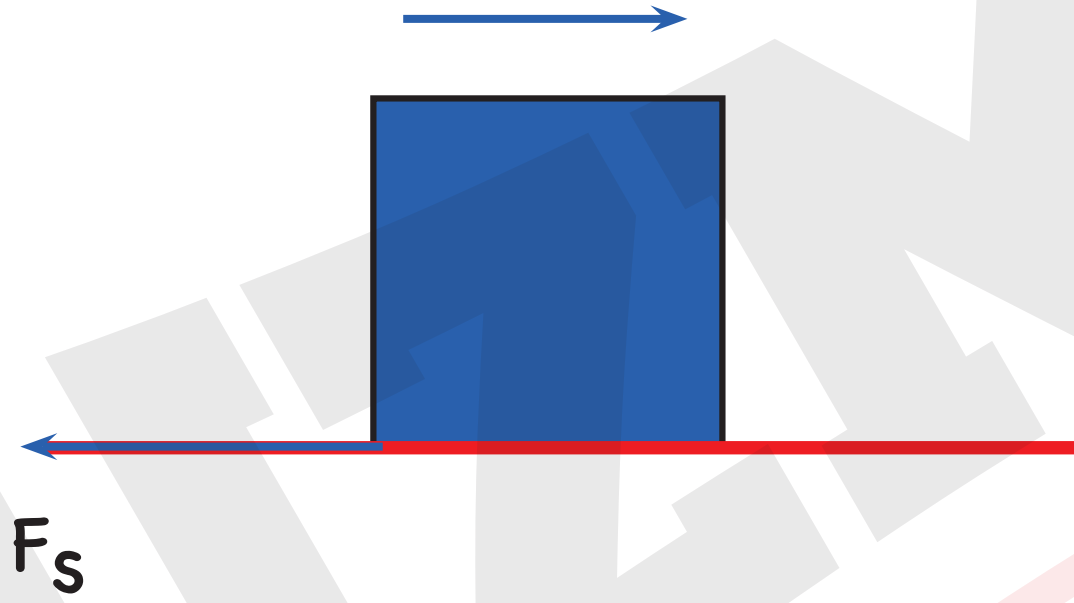
YAY KUVVETİ

Kuvvet Çeşitleri-Sürtünme Kuvveti

Son üç yılda soru gelmedi. Ama son onbeş yılda altı soru geldi.

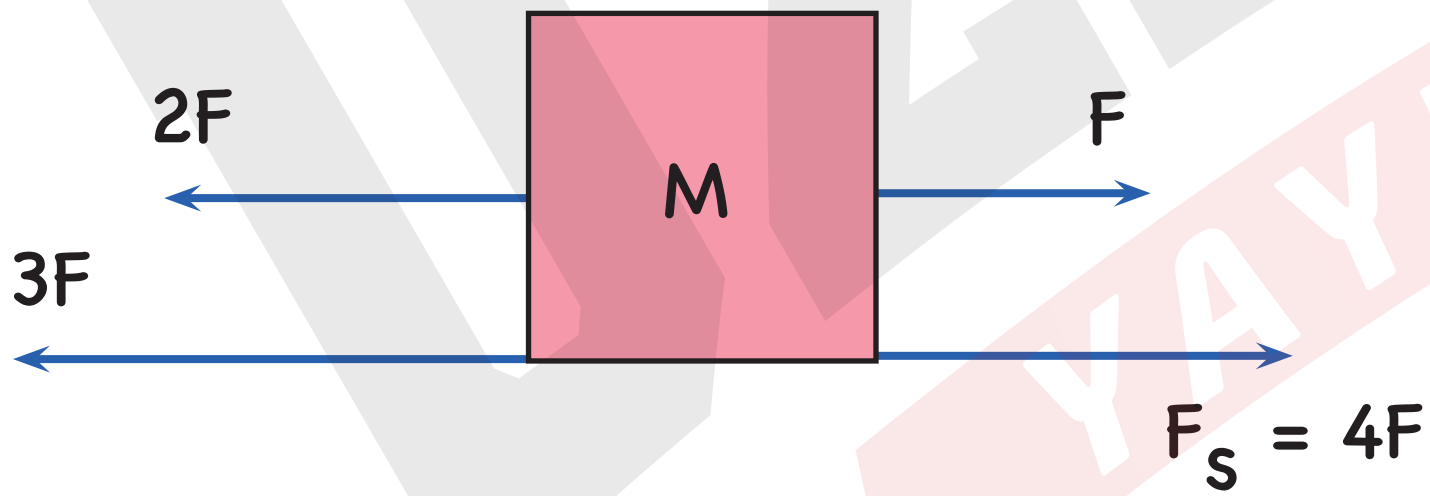
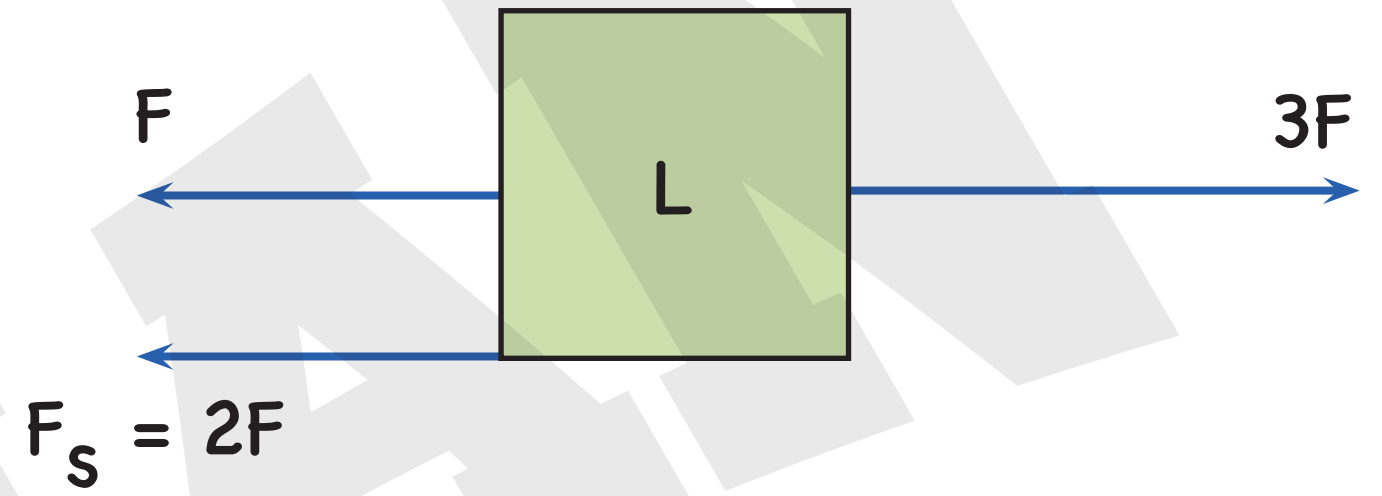
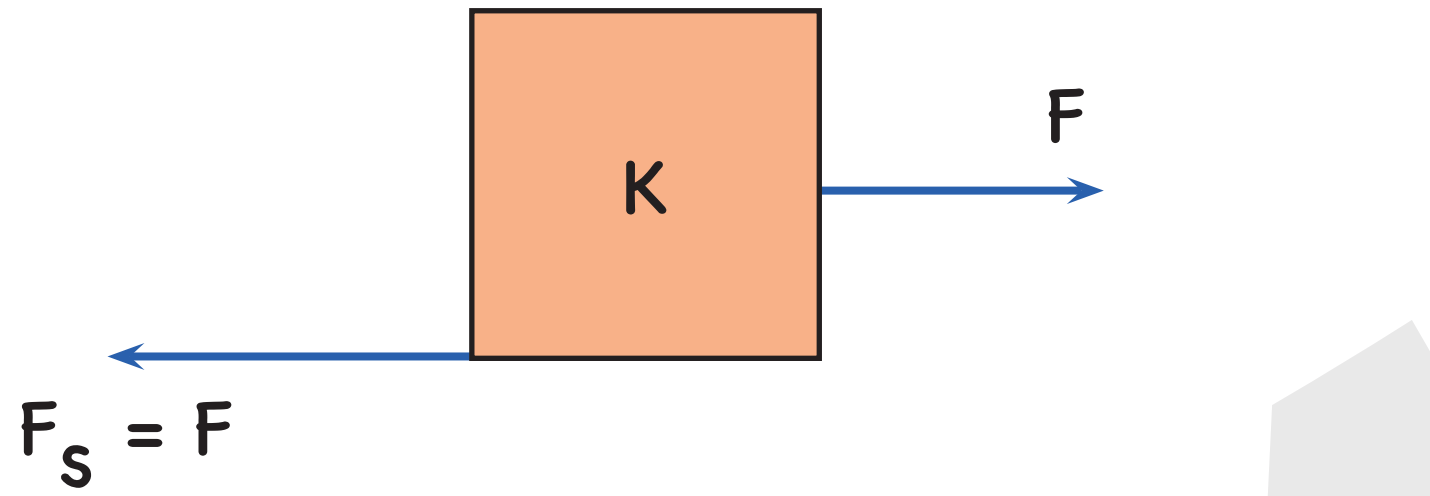
Sürtünme Kuvveti

Sürtünme kuvveti hareketi engelleyen ya da zorlaştıran kuvvettir.

Cisimler dengede ise

Örnek:

Sürtünen iki cisim arasında oluşan kuvvete sürtünme kuvveti denir.

Buna göre,

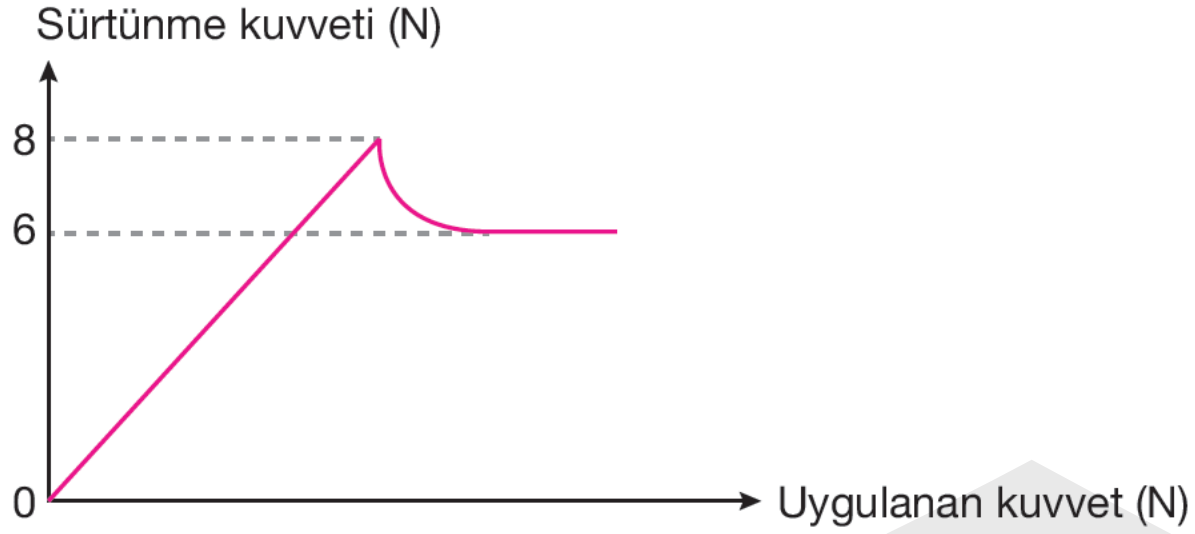
- I. Sürtünme kuvveti,cismin durgun yada hareketli olmasına bağlı olarak değişebilir.
- II. Sürtünme kuvveti,temas halindeki yüzeylerin birbirine göre hareketini engelleyen veya yavaşlatan etkidir.
- III. Sürtünme kuvveti,sürtünen yüzeye uygulanan dik kuvvetlerin bileşkesiyle doğru orantılıdır.

ifadelerinden hangileri sürtünme kuvveti ile ilgili doğru ifadedir?

- A) Yalnız I   B) II ve III   C) I ve III
D) I ve II   E) I, II ve III

Örnek:

Bir cismin yatay yolda hareket ederken sahip olduğu sürtünme kuvveti uygulanan kuvvet grafiği şekildeki gibidir.

Buna göre;

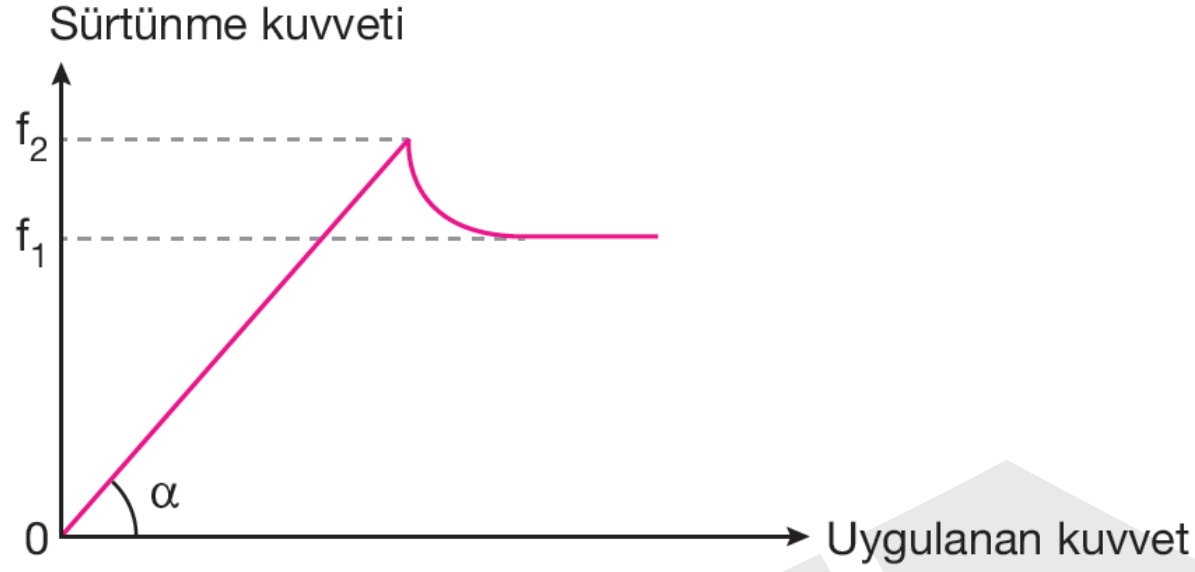
- I. Cisim durgun iken 4 N'luk kuvvet uygulanırsa cisme etkiyen sürtünme kuvveti 4 N olur.
- II. Cisim hareketli iken cisme uygulanan sürtünme kuvveti 6 N olur.
- III. Cisim hareketli iken cisme hareket yönünde 7 N'luk kuvvet uygulanırsa cisim hızlanır.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız II   B) I ve II   C) I, II ve III
D) II ve III   E) I ve III

Örnek:

Yatay doğrusal yolda hareket eden bir cisme ait sürtünme kuvveti uygulanan kuvvet grafiği şekildeki gibidir.

Buna göre;

- I. f_2 kuvveti, cismi harekete geçirebilecek en küçük kuvvet değeridir.
- II. Cismin hareketi sırasında cisme uygulanan kuvvetten bağımsız olarak sürtünme kuvvetinin değeri f_1 'dir.
- III. α açısının değeri 45° dir.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız II   B) I ve II   C) II ve III
D) I ve III   E) I, II ve III

Örnek:

Günlük hayatta sürtünme kuvveti etkilerini her yerde görebiliriz.

Buna göre,

- I. Yürüyen insan
- II. Dönerek ötelenen tekerlek
- III. Kayarak ötelenen cisim

verilen örneklerden hangilerinde sürtünme kuvvetinin yönü ile cismin hareket yönü birbirine zıttır?

A) Yalnız I

B) I ve II

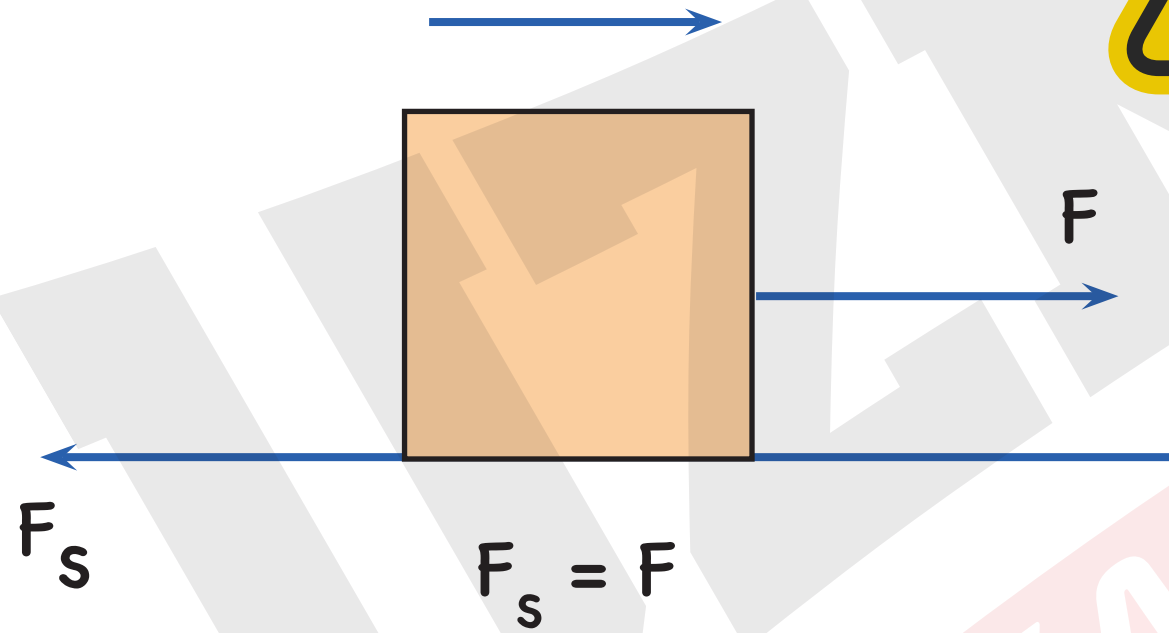
C) Yalnız III

D) I ve III

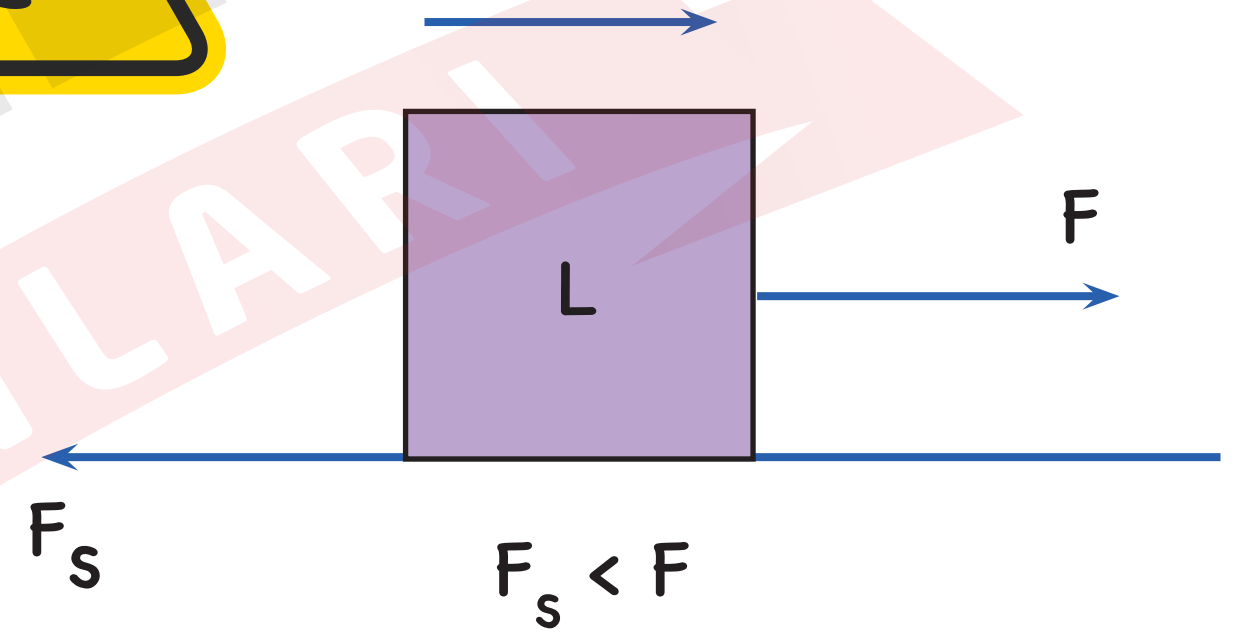
E) I, II ve III

Sürtünme kuvvetinin bağlı olduğu değişkenler

Cisim tahta üzerinde ok yönünde sabit hızlı hareket ediyor.

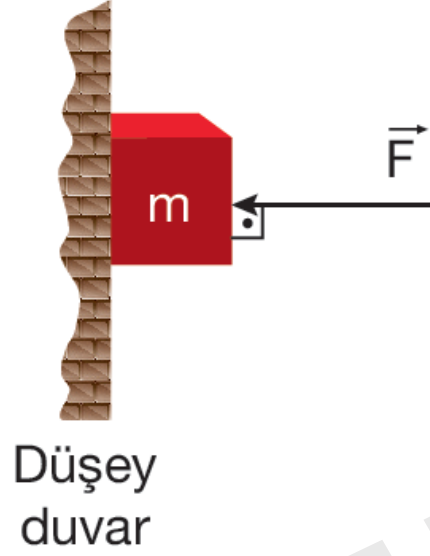

Cisim buz üzerinde ok yönünde hızlanır.

F_s sürtünen yüzeylerin cinsine bağlıdır.

$$F_s \propto kN$$

Örnek:

Sürtünlü düşey duvarda m kütleli cisme şekildeki gibi $\vec{F}$ kuvveti uygulandığında itilen cisim hareket etmemektedir.

$\vec{F}$ kuvvetinin büyüklüğü artırılırsa;

N: Duvarın cisme uyguladığı tepki kuvveti

f_s : Duvar ile cisim arasındaki sürtünme kuvveti

P: Cisme uygulanan yerçekim kuvveti

niceliklerinden hangileri artar?

A) N ve f_s

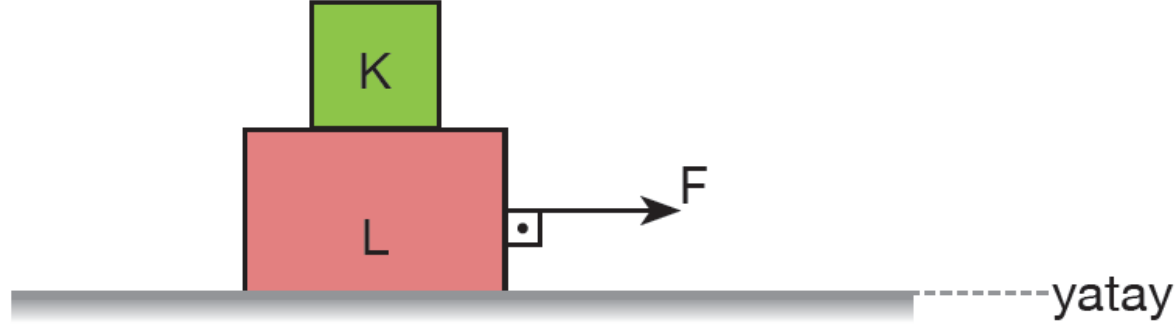
B) Yalnız f_s

C) N ve P

D) Yalnız N

E) N, f_s ve P

Örnek:

Sürtünlü yatay düzlemde birbirine geçmeli K ve L oyuncak parçalarıyla oynayan Taha bu parçalar birbirine geçmiş durumda iken yataya paralel F büyüklüğündeki kuvvet yardımıyla parçaları hareket ettiriyor.

Cisim hareket ederken Taha K parçasını çıkararak L parçasına F büyüklüğündeki kuvveti uygulamaya devam ettiğine göre;

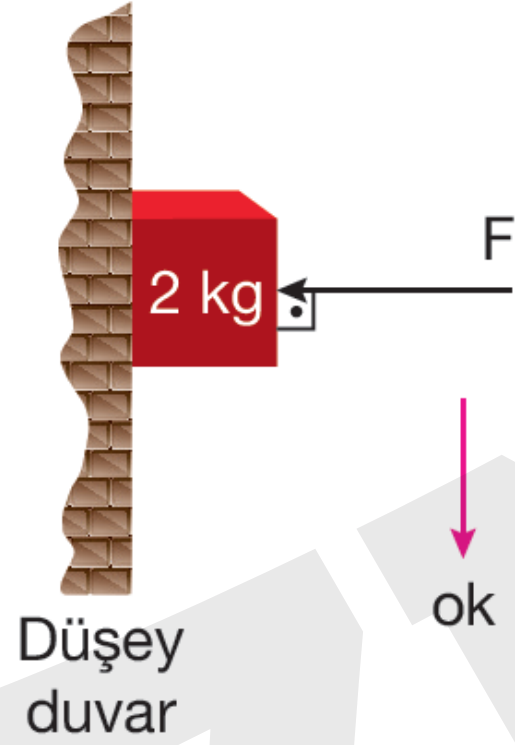
- I. L cisminin ivmesi artar.
- II. L cismine etki eden sürtünme kuvveti azalır.
- III. L cismine uygulanan net kuvvet artar.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız III
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

Örnek:

Sürtünlü düşey duvarda şekildeki gibi F kuvveti ile itilen 2 kg'lık cisim ok yönünde 2 m/s^2 'lik ivme ile hareket ediyor.

Cisim hızlanma hareketi yaptığına ve duvar ile cisim arasındaki kinetik sürtünme katsayısı 0,8 olduğuna göre, cisme uygulanan F kuvvetinin büyüklüğü aşağıdakilerden hangisine eşittir?

- A) 10   B) 16   C) 20   D) 25   E) 30

Doğadaki Temel Kuvvetler

Güçlü Nükleer Kuvvet

Atom çekirdeğinde proton ve nötronların bir arada durmasını sağlayan kuvvet

Zayıf Nükleer Kuvvet

Atom çekirdeğinin kararsız olmasından sorumlu kuvvet

Kütle Çekim Kuvveti

En zayıf temel kuvvet kütleler arasındaki kuvvet

Elektromanyetik Kuvvet

Elektrik yükleri arasındaki kuvvetler

Hepsi temas gerektirmeyen kuvvettir.

Örnek:

Zayıf nükleer kuvvet olmasaydı pek çok radyoaktif bozunma tepkimesi gerçekleşmezdi.

Buna göre,

- I. Çekirdekdeki nükleonları bir arada tutan kuvvettir.
- II. Menzili çok kısadır.
- III. Doğadaki dört temel kuvvetten biridir.

yukarıdaki ifadelerden hangileri zayıf nükleer kuvvetin özelliklerindedir?

A) I ve III

B) Yalnız III

C) II ve III

D) I ve II

E) I, II ve III

Örnek:

Günlük hayatımızda pek çok kuvvet ile karşılaşırız. Bu kuvvetlerden Evren ve doğanın düzenini sağlayan ve açıklayan bazı kuvvetler vardır. Bu kuvvetlere doğadaki temel kuvvetler denir.

Buna göre,

- I. Elektromanyetik kuvvet
- II. Güçlü (yeğın) nükleer kuvvet
- III. Kütle çekim kuvveti

verilen temel kuvvetlerden hangilerinin menzili sonsuz kabul edilir?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) I ve III

D) II ve III

E) I ve II

Örnek:

Evrendeki tüm doğa olayları dört temel kuvvetin etkisiyle gerçekleşir. Bu kuvvetlerden biri de güçlü (yeğın) nükleer kuvvettir.

Buna göre, güçlü (yeğın) nükleer kuvvet ile ilgili olarak,

- I. Çekirdekdeki nükleonlar arası itme kuvvetini dengeler.
- II. Etki mesafesi sonsuzdur.
- III. Değeri, nükleonlar arasındaki mesafenin karesi ile ters orantılıdır.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız II   B) Yalnız I   C) I ve II
D) II ve III   E) I, II ve III

Örnek:

Temel kuvvetlerin tümü birbirinden farklı şiddette ve birbirinden farklı etki alanına sahiptir.

Doğadaki dört temel kuvvet ile ilgili olarak,

- I. Yıldız, gezegen ve uydular arasındaki etkileşimde kütle çekim kuvveti baskındır.
- II. Güçlü nükleer kuvvet, çekirdekteki nükleonların bir arada bulunmasını sağlar.
- III. Bir atomun çekirdeği ile elektronları arasındaki etkileşimde zayıf nükleer kuvvet baskındır.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız I

B) I ve II

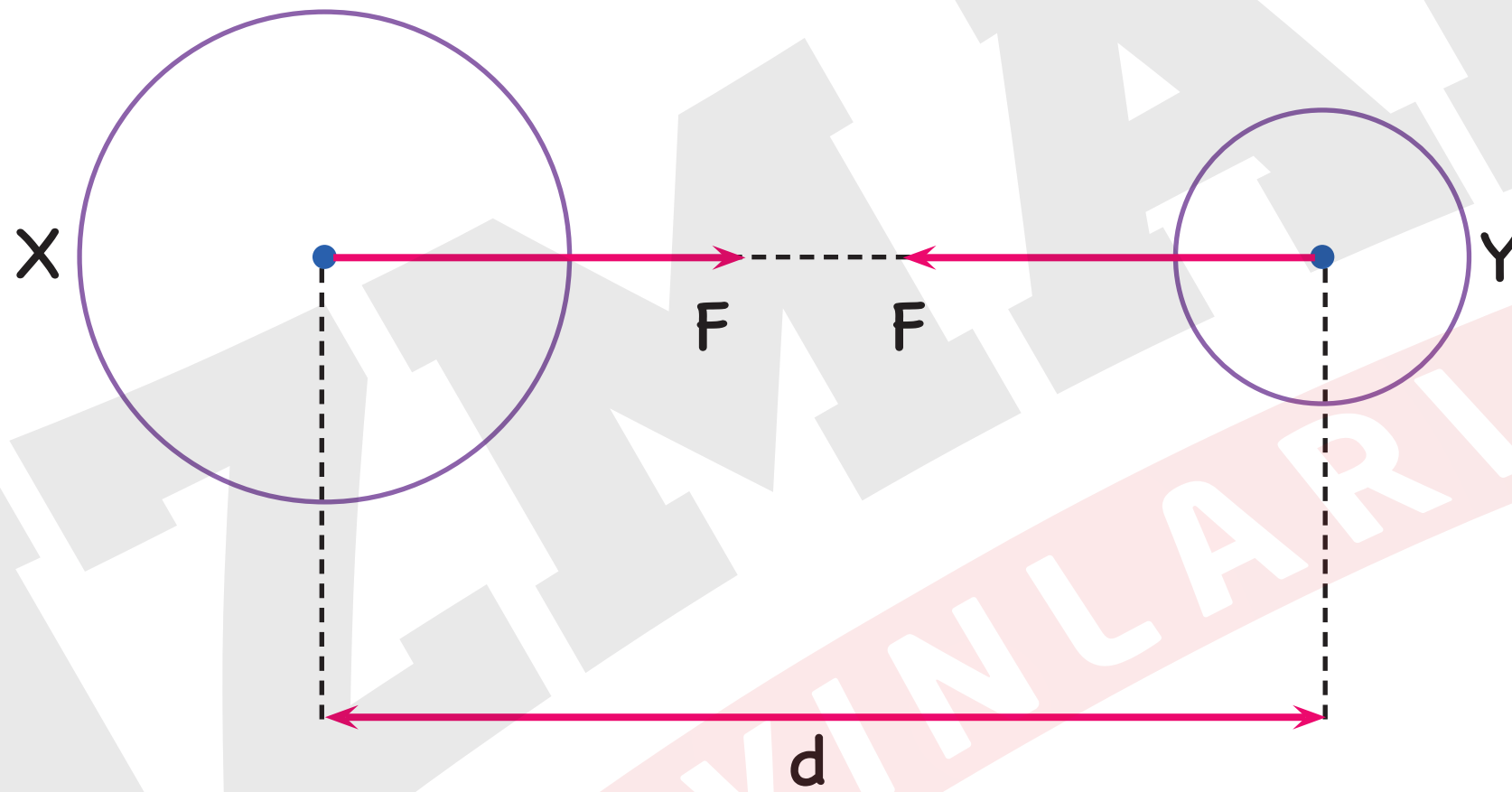
C) I ve III

D) II ve III

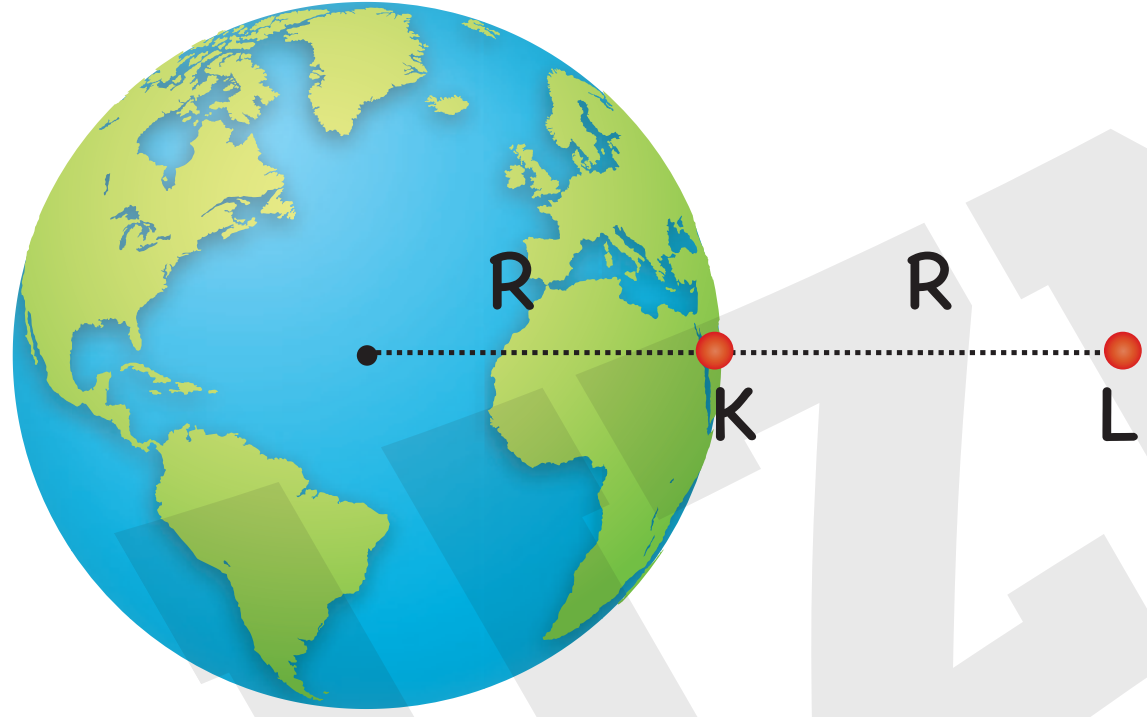
E) I, II ve III

Kütle Çekim Kuvveti

$$F = G \frac{m_X \cdot m_Y}{d^2}$$

Bir cismin K noktasındaki ağırlığı

$$F_K = G \frac{m_D \cdot m_C}{R^2}$$

L noktasındaki ağırlığı

$$F_L = G \frac{m_D \cdot m_C}{4R^2}$$

olduğundan $F_K > F_L$

$d \uparrow$ $F \downarrow$

Örnek:

m_1 ve m_2 kütleli cisimlerin arasındaki uzaklık d iken cisimler birbirlerini F büyüklüğündeki kuvvet ile çekiyorlar.

Cisimlerin kütleleri 4 katına, aralarındaki uzaklık ise 2 katına çıkarılırsa cisimlerin birbirlerine uyguladığı kuvvetin büyüklüğü kaç F olur?

A) $\frac{1}{4}$

B) $\frac{1}{2}$

C) 2

D) 4

E) 8

YAYINLARI

Örnek:

Newton'un hareket yasalarına göre, belli bir yükseklikten serbest bırakılan bir taşın yere düşmesinin nedeni;

- I. Dünya'nın taşa, taşın Dünya'ya uyguladığından daha büyük kuvvet uygulaması
- II. Taşın kütesinin Dünya'nın kütesinden çok küçük olması nedeni ile taşın ivmesinin Dünya'nın ivmesinden çok büyük olması
- III. Taşın kütesinin çok küçük olmasından dolayı Dünya'ya kuvvet uygulamaması, sadece Dünya'nın taşa kuvvet uygulaması

ifadelerinden hangileri ile açıklanabilir?

A) Yalnız III

B) Yalnız I

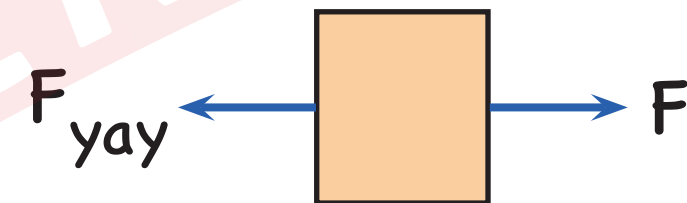
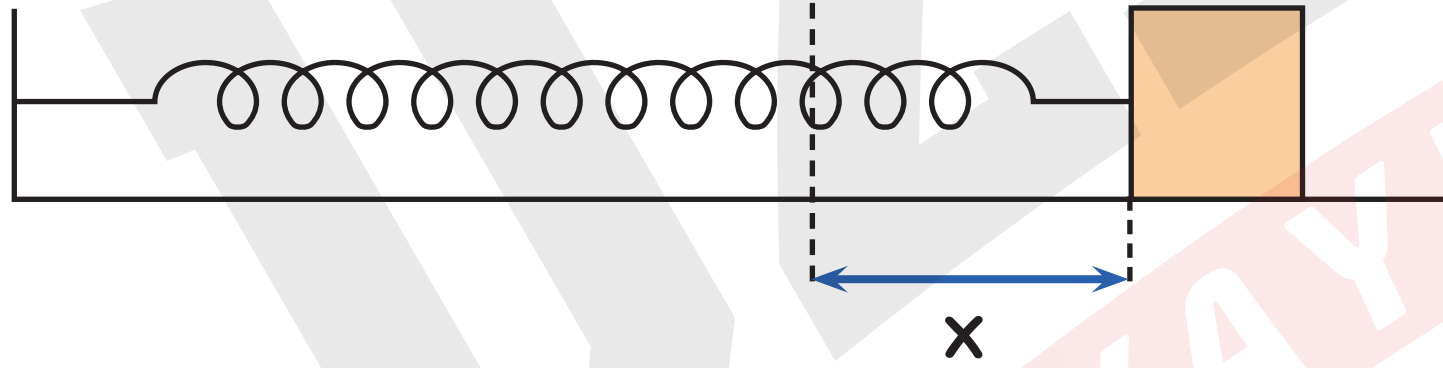
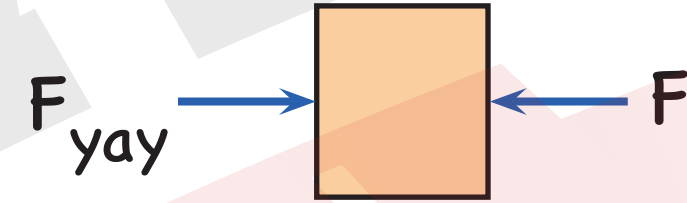
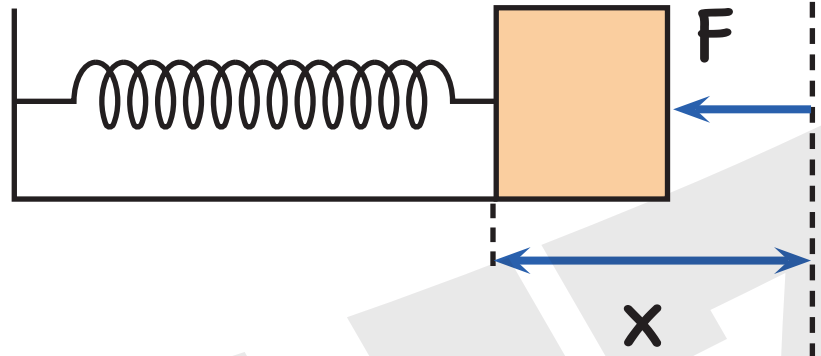
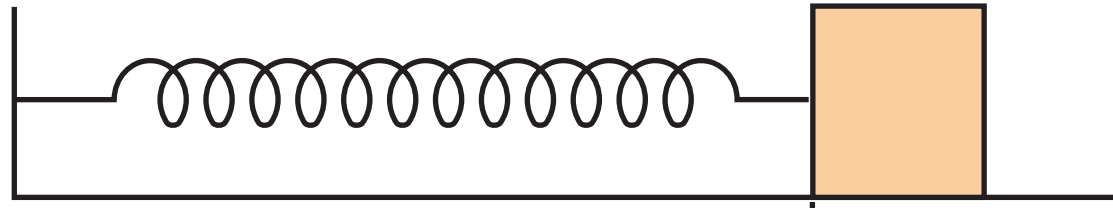
C) Yalnız II

D) II ve III

E) I, II ve III

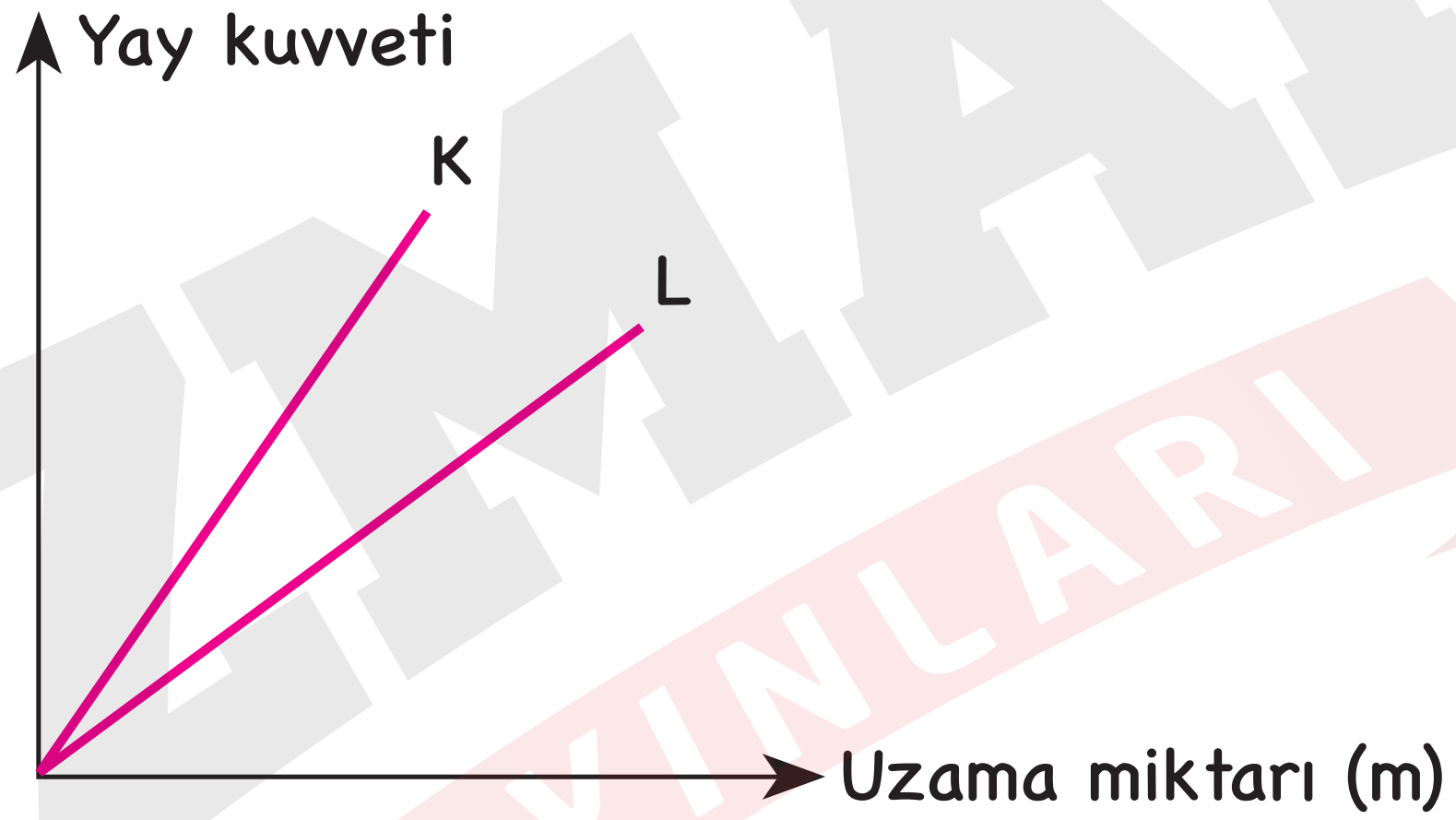

Yay Kuvveti

$$F_{yay} = k \cdot x$$

Yay sabiti

$$k_K > k_L$$

Örnek:

Ağırlık (N)	Dinamometre yayındaki uzama (cm)
2	0,5
4	1
6	1,5
8	2,25

Bir dinamometre yayındaki uzamanın yaya uygulanan kuvvete bağlı değerleri yukarıdaki tabloda verildiği gibidir.

Buna göre;

- I. 3 Newton
- II. 5 Newton
- III. 7 Newton

verilen ağırlık değerlerinden hangileri bu dinamometre yardımıyla kesinlikle doğru ölçülür?

- A) Yalnız I   B) I ve III   C) I ve II
D) II ve III   E) I, II ve III

